

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Кафедра міжнародних економічних відносин

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

з дисципліни

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СХОДУ В УМОВАХ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ
ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ / УКРАЇНА ТА КРАЇНИ СХОДУ»**

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність (напрямок) 291 «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії:
сходознавство»

спеціалізація «Міжнародні відносини та регіональні студії»

вид дисципліни за вибором

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач: канд.іст.наук, доц. Тумаков О.І.

1. Навчальний контент:

1.1. Навчальні посібники:

Тумаков А.И. **Цивилизации Востока в условиях распада колониальной системы и глобализации** // Сравнительная история мировых цивилизаций: учебник / отв. ред.: И. А. Краснова, И. В. Крючков, С. А. Польская. – Ставрополь: Изд-во СКФУ, 2015. С. 269-293. Режим доступа:

http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/11972/2/tumakov_2.pdf

Тумаков А.И., Чижов А.П. **Новейшая история стран Восточной Азии (1945 – 2000 гг.): Учебное пособие.** Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2001. 180 с. Режим доступа:

<http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/283/2/posobie.pdf>

1.2. Дистанційний курс: Тумаков О.І. **Історія країн Азії і Африки Нового часу: Навчально-методична праця** (сертифікат №60/2016 від 04.11.2016). Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. Режим доступу: <http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=606>

2. План семінарських занять:

Тема 1. Криза колоніальної системи (2 год.).

1. Колоніалізм як всесвітньо-історичне явище. Утворення і розвиток колоніальної системи.
2. «Пробудження Азії» на початку ХХ ст. Перша світова війна та її вплив на Схід.
3. Особливості національно-визвольного руху міжвоєнного періоду (1918–1939 рр.).
4. Друга світова війна і колоніальна система.

Тема 2. Формування «третього світу» та його доля (2 год.).

1. Етапи деколонізації та її наслідки.
2. Проблема вибору шляхів національно-державного розвитку країнами, що звільнилися.
3. Феномен «соціалістичної орієнтації» на Сході. «Національно забарвлений» соціалізм.
4. Геополітичні зміни на межі 1980–1990-х років і доля «третього світу».

Тема 3. Схід і модернізація. Сучасні моделі розвитку азіатських країн. (6 год.).

1. Китай на шляху до сучасної моделі розвитку (1949 – кінець 1970-х років).
2. Економічна реформа в КНР: специфіка, спрямованість та результати. Китай у сучасному світі.
3. «Економічне диво» Японії: витоки, фактори, наслідки. Японія у сучасному світі.
4. «Тигри» та «дракони» Східної та Південно-Східної Азії: загальне та особливе.
5. Індія у пошуках «третього шляху».

6. Іран: досвід ісламського розвитку.
7. Туреччина на шляху до сучасної моделі розвитку.

Тема 4. Сучасні проблеми Сходу. (5 год.).

Захист і обговорення творчих завдань.

(Див. перелік творчих завдань)

3. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, післяатестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни

Творчі завдання (науковий доклад з презентацією):

1. Демографічна проблема в країнах Азії і Африки (*по регіонах, наприклад: демографічна проблема в Східній Азії, ... в мусульманських країнах, ... в Чорній Африці*).
2. Продовольча проблема в країнах Азії та Африки.
3. Прикордонна проблема на Сході (*по регіонах*).
4. Локальні конфлікти в Африці.
5. Проблема релігійного фундаменталізму.
6. Мілітаризація країн Азії і Африки.
7. Схід і «розповзання» зброї масового ураження.
8. Урбанізація на Сході та її соціально-політичні наслідки.
9. Регіоналізація на Сході (*по регіонах: мусульманський світ, Східна і Південно-Східна Азія, ...*).
10. АСЕАН в сучасному світі.
11. Хуацяо в Південно-Східній Азії.
12. Феномен Ісламської держави.
13. «Арабська політична весна» та її підсумки.
14. Сирійська криза (*у різних аспектах*).
15. Курдська проблема сьогодні.
16. Міграційний криза 2015 р. у Західній Європі.
17. Мігранти з афро-азіатських країн в США.

4. Завдання для семестрової письмової залікової роботи:

1. Місце і роль країн Сходу в сучасному світі.
2. Крах колоніальної системи, етапи деколонізації.
3. Формування «третього світу» і його доля.
4. Реформи американської окупаційної адміністрації в Японії і їх підсумки.
5. Проблема мирного врегулювання з Японією.
6. «Економічне диво» Японії: фактори і підсумки.
7. Шлях Китаю до його нинішньої моделі розвитку.
8. Соціально-економічні експерименти в КНР кінця 1950-х років: цілі, методи, підсумки.
9. «Культурна революція» в історії КНР.
10. Економічна реформа в КНР: сутність, особливості, підсумки.
11. Тайванська проблема: виникнення і нинішній стан.
12. «Курс Неру» і його доля.
13. Іран: від «білої революції» до революції ісламської.
14. Ісламська модель розвитку: досвід Ірану.
15. Глобалізація і підйом релігійного фундаменталізму.
16. Регіоналізація на Сході.
17. Інтеграційні процеси в ісламському світі.
18. Мусульманський світ сьогодні: проблема єдності.
19. «Арабська весна» і її підсумки.
20. Інтеграційні процеси в Південно-Східній Азії. Створення та діяльність АСЕАН.
21. Феномен хуацяо.
22. Демографічні проблеми сучасної Азії.
23. Демографічні проблеми сучасної Африки.
24. Прикордонна проблема в Африці.
25. Схід і зброя масового ураження.
26. Проблема міграції афро-азіатського населення в Європу.
27. Мігранти з афро-азіатських країн в США.
28. Урбанізація на Сході та її соціально-політичні наслідки.
29. Зародження палестинської проблеми і спроби її вирішення в 20-30-ті роки ХХ ст.
30. Близькосхідна проблема наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.
31. Курдська проблема сьогодні.